

Тамам што пристигнав дента во логор-партизанската болница на Кожуф Планина во реонот на с.Зборско Карацово Егејска Македонија, доволно не одморен од долгиот и напорен пат, кој дента пристигнав од Дебарца, дојде партизано Јане *Јовановски* Битолчанец и ми рече "Другарот — те вика, ми рече да одиш кај него, поново се враќаш за бригада и јас ќе идам со тебе, заедне ќе одиме, пошта ќе носиме за другарите..." Јане целиот радесав што и си ќе иде курир со мене, да се види со др.од Одредот во Преспа и бригадата во Дебарце. Тамо беја нашите другари, Преспани, Битолчани, Косовари и други, борци кој заедно ~~вие~~ делеле злото и арното низ нашето минато. Си помислив во себе. Иако доволно не одморен, со другари не виден кој нестрпливо ме очекуваја да им донесам некоја нова вест било од др.во Одредот и бригадата или од нивните домашни, љубавници кој често преку нашите позадинци праќаја писма до партизаните или да ~~им објасна~~ ~~за~~ новите партизани кој деновите пристигнаја од Битола во преспанскиот одред, добро беше, ~~а~~ сигурно работата је важна и ќе одам одма да видам. Јане е добар другар, добро ќе поминам со него по парот, местото добро го по навам, врските и мештаните исто така. Се дигнав, запасав реденикот, шмајзерот преку рамо и отидов кај другарот

Со партизански поздрав "Смрт на фашизмот — Слобода на народот, ме одпоздрави и со рака ми покажа на местото поред него да седам. Седнав и со смешкање очекувам зашто беше викањето. Калчо, се враќаш назад од каде дојде, важна пошта ќе носиш, пази на неја, во крајна нужда-опасност прогутате, а никако да падне во рацете на непријателот. Сотебе ќе иде и Јане, го познаваш-ме праша, како да не, добри сме другари-одговорив. Кроз еден сат бидејте спремни, се ќе биде готово, само пазејте на нисмав ~~една~~ ~~кв~~ идат и др.ми ги покажа со рака кој во непосредната близина седеја поред нас, а тоа беја Старијос Симо, партизан од Преспа и русино германски пленик, кој наскоро се предал на грчките партизани, а од нив ми на наша страна, оставете ги во преспанскиот одред-додаде др.

За важноста на писмото, не очекував објаснување. Вонего има важни извештаи, искуства, директиви, морам да го чувам-си помислив во себеси. Тоа беше летото јуни-јули 1944 год. Се е спремно, пресавијаното писмо го ставив во внатрешниот џеп во англиската блуза, се поздравивне со другарите одредивне уговорени знак и парола за секој случај, ~~а~~ ~~што~~ ~~секој~~ ~~аз~~ ~~вентура~~ ~~ни~~ Уговорените места беја во случај на растурање да се соберине на определеното место одредено во реонот во колко ќе останемо во живот. Се здравувавне со другарите, ни пожелуват добар пат, едни на други си стегаме рака, поздрави на сите страни-додават некој од другарите, кажејте им да наскоро ќе се видимо определуваат место; Битола "тамо се живот живее..."

А некој пејат од другарите "Ќе одиме во Битола, ќе пијеме пресна бира..." Така се разделувавне со другарите во логорот-болницата во "Кожув" планина

Јане и Јас одиме напред а останалите по зади нас, право по патеката кон стражата-заседата. Застануваме кај заседата, седнавне за преда во рововите копани од Првата светска војна. Приметуваме на неколку километра, колона на луге и комора како се движи во селското паче, долж реката во правец на нас-болницата. Во партизанската болница-логоро неколку стотини наши и грчки партизани, кој рањени, кај болни, главно неспособни за секаква борба. Да одиме во сустрет на колоната, не знаеме што се и кој се. Одлучивне да и сачекаме поблизо. Меѓу нас и заседата разни предпоставки, кој можат да бидат... Грчките партизани, кој беја заедно со нашата за сега говореја да се нивни -грчки партизани, биле во акција... и се враќаат а није сие ~~окупуирањето~~ ~~заседата~~ ~~што~~ знаеме да наши-југословенски партизани нема во полето, али на све това гледаме со резерва. Германската предходница саедно со ~~ПАО-ците~~ -тие беја како нашите контраши, наоружани од германците за борба против партизанскиот покрет во Грција, не забележително од нас ни се приближија и засипаја со куршуми, а док главнината која се движеше карши нас, на неколку стотини метра, спремна за дејство и чим предходницата отвори оган на нас и главнината ни засипа од сите страни со ~~миралески~~ оган. Тогаш видовне да имаме работа со непријателот-германците и домашните предавници. Што да се прави сега? Да се повлечиме поред шанец в логар-болница или да дадеме отпор? Одлучноста и сналајжливиоста во овој момен треба да одигра важна улога, од това много заниси. Одлука треба да падне. Ако се повлечиме това значи да му омуогучиме на непријателот да не сметано навлези в логар-болница и побије болните. А да се бориме со непријателот, немаме снаги, мало нас ни има, но сепак нема лесно и не сметано да навлези в болница. Неколку рафала се насипаја на непријателот и задржан је. Потребно је да се добеје во време, како би се болните повлекле на ридот. Постојат и ако мало но наоружани Рајковата чета која ќе даде отпор на ридот, во колко се осудат германците да преземат понатамошна акција против нас. Болните полека се извлекува на ридот. Се окренав околу себе, од како испалив неколку рафала на непријателот, со шмајзеро, наскоро заробен од ниф-како што обично народот вели "со нивни камени, по нивна глава", но никого не видов, другарите се повлекоја према болницата, а за ним се повлеков и јас. Во лизадите меѓу шипјето и дивите сливи слушам глас, викаат за помош, тоа беше Јане. Си помислив сигурно е тешко ранет па затова промукнал целијот и се виткат од бол. Отрчав кај него и збунето го запрашав, што је, што се случи со тебе, тешко ли си ранет... Не сум ранет, но не можам више да одам, стомак страшно ме боли, ме скина, не можам више, можда е слепо црево иначе патам од него. Другар ми је заедно тргнавне на пат-курири, како да го оставам, ќе го носам, близо сие до логора, ако го оставам како више ќе се покажам пред другарите-си помислив во себе и го дигнав да го носам. Ако гиниме заедно нека гиниме Јане не те осатвам да те ватат германците. Тежок је и покрупен од мене, е префрленотраката преко мојо врат, подпирајки се со пушката полека, засипувани

од германските митралези кој не је штедеја муницијата. За стрења, во нестрепна во нашата близина гледам еден запустен коњ без самар или било каков партал на него. Отрчав и го фатив коњот, како и тој да предосеѓаше опасност за др. Јане па остана да укаже помош, уз помош на еден партизан Јанета како товар го префрливне на коњот и со придржаване Јане се најде меѓу др. на ридот.

Германците и предавниците на грчкијо народ од сите страни навлегова во логорот каде што беше сместена болницата. Бесни како кучици се нафрлеја на колибите, земуните каде што беја сместени болните, ги запалија, разрушија, издупија казаните и струшија фурниите, настоеки ни траг да не остани од логоро, се задоволуваја со това, на сигурно одеја на успешна акција против нас. Заседата на ридот е спремна за дејство, во колко германците ќе се осудат да настават со акцијата, тука е и "шварц митралезо" спреман за дејство. Го посматраме движењето на непријателот во логор како бесни на сите страни, ако се искачи на ридов дури тогаш ќе го добие своето, овдека ќе ги остави коските - се слушаја гласови меѓу партизаните.

Јасно ни стана на сите, од каде таква смелост на германците да на стред пладне, в планина е нападнат болницата, од каде тије расплагаја со податоци за нашата борбеност. Али шпијонажата не мируваше, предавникот беше меѓу нас, со нас се хранеше, спијаше... Предходниот ден, еден предавник на покретот, германски шпијон, Грк, грчки партизан, побегна од логорот, након извесно време меѓу партизаните, кој изврши предавство пошто располагаше со точни податоци за положајот, бројот, борбеноста на болницата. Намењата на непријателот беше парализирана, шмајзерот мој немаше застој, но сам штедење на муниција, Јане се најде меѓу останалите партизани...

Околу пладне, го посматравме како се новлекуваше непријателот, по истије правец према полето Карацово, долж селската патека, низ долот кој води за с. Црнилиште. Тој е и мојот правец кој треба да го минаат други пат и нема, задатакот уште не сум го извршил, писмата кај мене се уште не најдуват. По трагите на непријателот како нивна "заштитница" полека се движевне со мојот друга. Се искачивне на местото, преко река од каде ни беше митралезот а тамо што ќе видиме, цели купишта празни чаури, кој без милосно ги трошија против нас, но напразно све това... Се погледнавне со другарот и се насмејавне. Ама се глупи, колко муниција истрошија против нас, па ништо. Една бригада можевне да наоружавне со ова истрошена муниција да е имавне - на рачун това стваравне разни смечки.

Во првиот мрак го заобиколивне с. ^{Кривопалан} Црнилиште, а за нисело се плашевне да не имат останато германски заседи, се најдовне меѓу власитва Кајмакчалан. Се одморивне, појадовне качамак со слатко млеко и нешто си реџе ни спремија за пат, го наставивни со дење патот, да во првиот мрак го заобиколиме с. Петине, које се најдува на падините на Кајмакчалан, да имаме време за Битолско-леринското поле, да го миними ношта, опасно је во калко ќе ни раздени в поле, тука води ж. пруга и патот Битола-Лерин, композиции, колони непрестано се движат Шерин-Битола.

По пате постојат патишта, но волат во селата а не према нашиот правец
 неможиме по шив да одиме! постоја селски наоружани стражи, на кој герман-
 ците му повериле оружје да ги чуват селата од напад на партизаните, а
 можли нудиме на нејоја германска засела, затоа и ако преко труга подо-
 бро е преко труга во правец на котлината с. Клештино-Беф; да се дочепаме
 до планината. Низ поле наидуваме на селани-работници, кој од летта остан-
 але во поле, нешто обилазиме, а каде не можиме това да го сториме им се
 јавуваме, подобро е да нени видат, постои опасност од предаство, германци-
 те не се далеку, стража, патроли, заседи на м.с. и дол пругата и патот. Низ
 поле важно е да се мине пругата и патот, лесно ќе се дочепиме до плани-
 ната... Опречно на готово се приближуваме до пругата, чекаме да мине па-
 тролата која е патрелират пругата поради што се плашат од минирање. Од
 далеку се слушат тешки чекори, патрола, чекаме да пројде и со ползание ми-
 ниме преко пруга, да не ни забележат, ако ни приметат опасно ќе страваме
 нема заклучок и шума да се повлечиме, можат да ни блокират, ни је сие два-
 јна, а тије... Али не е само това, треба да се мине и дадето. Германските
 колони непрестануват Јерин-Битола и обратно. Почна да се зори, близо сие
 до дадето мора да се мине па макар и дене, ридот по секоја цена мора да
 се фати. На дадето камион, војска, галама. Си помисливме сигурно сие преда-
 дени па засела поставуват германците, заставаме да видиме што се деша-
 ва. Германците продолжија према Битола, вероватно имаја квар на камионот.
 Го заобиколивме това место, на опрезно во најголема брзина го минавме
 дадето, низ живите огради на дозјета, полена се качувавме према старото
 место, како го обично вивавме "биза", изворот во шумичката над с. Клешти-
 но, со намера да се мало одмориме, измијаме и со дене да го наставиме
 патот за с. Буф. Старијот говедар и малите говедарчина пристигнаја со
 својите говеда на изворот, тука е навизјо дневен престој, тука појад, в
 и се играт децата со својите стапови. Се јавувам од шумичката која беше
 опалечена на стотина метра од чешмата. Рипнаја испреплашени како што се
 деја, се двоумат, да ли да дојдат или да бегат, а сие това зависи од реа-
 гирането на старијот говедар, децата се притиснале околу него и чекат...
 Говедарот искусен, не му е првпат да има работа со партизани и германци
 кој туку еднош му ги уперувале пушките да признае за кретањето на пар-
 тизаните, погарбавен полена чекореше кај мене. Ако бегам, а можда се гер-
 манци ќе ме степат, мани мене стар но децава-си помисли во себе, но подо-
 бро е да одам, можда се наши... Се стретнавме, јас појдов во негов сустрет
 а старијот говедар ме препозна, се фати за глава и солзи му протекоја
 низ лицето, уште не сие се поздравиле издахна и рече "Немојте бре деца, не
 немојте свара слободно да одите, ќе изгините, млади сте... Не знаете да п
 преди два-три дена ова место пливнато беше со војска, целијо рит е изо-
 ран од гранати, имаја обука, а низ село се разнесоја гласови да партиза-
 ните и германците волат бојна". Значи чичко, није сие имале расмет... Да

на синко -допаде говедарот.Разговорот го префрливне на друго...Од та-
гарчиот извади леп и сирене,ни понуди да седнеме на камените плочи ко-
лежеја околу селската обична зидана чешма,седнавне и заедно појалуваме,
и старијо говедар ни расправува како он бил турски аскер,бугарски,грч-
ки и што не минало низ неговата глава.До кога вака,да ли еднаш ќе се
ослободи Македонија,Битола без неја неможиме,Солун,тије се наши градо-
ви и додава,а оније-покажувајќи со прст на белите камени гранични сто-
лбови,до кога ќе ни раздвајат,ќе ги сиема ли од данде...Се потрудивне
со мојот другар во налата могуќност да му објасниме на старијо говедар,
Останалите говедарчина внимателно ни гледаја,интересантни изгледавне
за нив,препасани со реденици преко рамо и појас,со бомби и пиштоли на
ремен,петокраки звезди на титовните....Се поздравивне со говедарот и
децата,продолживне према крајнијо цил бригадата Дебарца:Селото Буџ го
миниме доне,се искачивне на преслапта,се гледат "преспанското Езеро,а с.
Герман е далеку на два три часа.Во првијо мрак ќе го миниме мостот ~~Нар~~
Перово-мост кој го спајат големото и малото Преспанско Езеро,а према
некој информации од селаните преспанскиот одред се најдува преко езеро,
Ѓа минавне мостот и во с.Нивици ни зауставува заседата "стој,непрдајте,
кој сте вије:..".Се јавив и отидов кај заседата.Се интересирав за штабот
ми објаснија во која куќа е сместен и наменатото писмо за одредот во
Преспа беше предадено на командантот на преспанскиот одред.Дента се ви-
ловне со другарите,се интересираја за много настани,им објасивне за ге-
рманскијо напад на болницата.и.Крајниот цил не е постигнат,Дебарца е
далеку,да се настави тој ми беше задатакот!Вечерта преко Езеро со чамак
и вичани ни префрлуват на остров а од тамо ни преземат Кожскири,чи из-
крцуват на реонот Отешево,преко пл.Галичица во зорите се најдовне над
с.Завој,дента пресетовне во близина на селото и во првијо мрак го ми-
навне дадето Ресен-Охрид,фиктивната ~~албанска~~-бугарската граница над с.
Завој,пресетовне дента.Бугарските граничари патролирајќи граничната па-
тека не,се устручаваја да слезат во албанска територија кај овчарите и
говедарите сепак ќе падне "мунте" за ганча,а балистите небеја и оније
далеко од нас,со пушките преко рамо како ластагарки вршејќи зулум над
населенијето,посматраме али трпиме,ништо не можиме да сториме,не смееме
да се провалиме...Нокта го минавне полето,уснијо ж.колосек,патот кој во-
дат Струга-Кичево и во зорите се најдовне во с.Првена Ѓола-Дебарца.Не
описива е радоста кога пристигнавне во Шалесијата,стретнуването со бри-
гадата...

Долг,напорен и тежок пат Кожув Планина-Караорман,
спремни на секаква тешкотија да се савлада,задатакот беше извршен,наме-
натите писма беја предадени во преспанскиот одред и Прата Маке-Косовска
бригада.Курир во НОБ.много значеше,такви беја куририте,спремни на сека-
ква тешкотија да е савладат,меѓу кој без и јас.Това е еден пример од
мојето патување,а има безброј такви курирски случаи...